

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Nadežda Budimović, Zlatko Čobović, Jelena Petković, Tamara Skrozza, Filip Švarn, Jelka Jovanović, Rodoljub Šabić, Ana Martinoli, Sanja Pavlović, Vlado Mareš i Mateja Agatonović, na sednici održanoj 25. 4. 2024. godine, jednoglasno izriče

JAVNU OPOMENU

Tekstovima: “DEVOJČICA SE OTIMALA I VIKALA: Novi detalji u vezi snimka iz Beča za koji se sumnja da je na njemu DANKA - ŽENE JE ZVALE, ONA SE NIJE ODAZIVALA!”, “PRIČA SE DA SU DANKU ISEKLI NA DELOVE! Komšija Jovan otkrio o čemu pričaju meštani”, “RASKOMADALI SMO TELO!’ Jezivo priznanje brata Dankinog UBICE pred smrt!” i “SRAMNA, MONSTRUOZNA IZJAVA MAJKE UBICE: ‘Danka je ŽIVA, majka zna gde je!”, objavljenim 31. marta , 7. i 12. aprila 2024. godine, portal “Republika.rs”

1.prekršio je tačke 1, 2 i 5 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara Srbije o obavezi novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost, poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standarda novinarske profesije, da pravi jasnu razliku između činjenica koje prenosi, komentara, pretpostavki i nagađanja, kao i da je sa novinarstvom nespojivo objavljivanje neosnovanih optužbi, kleveta i glasina,

2.prekršio je smernicu iz tačke 1 Odeljka II (Nezavisnost od pritiska), po kojoj naslov teksta ne sme da bude u suprotnosti sa suštinom teksta,

3.prekršio je tačke 4 i 5 poglavlja IV (Odgovornost novinara), po kojima je novinaru zabranjeno da koristi neprimerene, uznemiravajuće i druge sadržaje koji mogu imati štetan uticaj na decu, odnosno po kojoj je dužan da poštuje i štiti prava i dostojanstvo dece i žrtava zločina,

4. prekršio je tačku 1 Odeljka V (Novinarska pažnja) o obavezi novinara da pristupa poslu sa dužnom profesionalnom pažnjom,

5. prekršio je i tačke 1, 2 i 3 Odeljka VII (Poštovanje privatnosti) o obavezi novinara da poštuje privatnost, dostojanstvo i integritet ljudi o kojima piše, da naročito izbegava spekulacije i prenošenje nedovoljno proveljivih stavova u izveštavanju o nesrećama i tragedijama u kojima ima teško stradalih ili su teško povređeni materijalni i drugi interesi građana, kao i da je dužan da, u izveštavanju o događajima koji uključuju lični bol i šok svoja pitanja prilagodi tako da odražavaju duh saosećanja i diskrecije.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Organizacija Prijatelji dece Srbije podnela je žalbu zbog više desetina tekstova objavljenih u desetak štampanih i onlajn medija, među kojima je i “Republika”, u vezi sa nestankom i ubistvom dvogodišnje devojčice iz Bora. Kako je istaknuto u žalbi, oni su, većina u više navrata, izvršili ekstremnu sekundarnu viktimizaciju deteta žrtve i čitave porodice, iskazali potpuno nepoštovanje prema žrtvi i njenoj porodici, izneli gomilu brutalnih laži i poluistina u vezi sa nestankom i smrću deteta, neosnovano targetirali krivce među članovima porodice, konstruisali lažne iskaze u vezi sa istragom, uznemiravali javnost navođenjem izjava nekompetentnih i nerelevantnih izvora i kvazieksperata. Time je, po mišljenju podnosilaca žalbe, sem nepravde nanete žrtvi i njenoj porodici, izvršen i nesagledivo negativan uticaj na emocionalni, moralni, intelektualni i socijalni razvoj svakog deteta koje se našlo izloženo ovim sadržajima, te naneta velika šteta dobrobiti svakog deteta u našem društvu grubim kršenjem prava deteta i Kodeksa novinara, širenjem informacija bez ikakvog javnog značaja, senzacionalističkih i suprotnih svakom profesionalnom i ljudskom moralu, izlaganjem dece brutalnim, ekstremno surovim, neprimerenim i uznemiravajućim sadržajima u slučaju čija je žrtva – dete. “Smatramo da je na decu izvršeno teško psihološko nasilje sa nesagledivim posledicama jer je nestanak i nasilna smrt deteta medijski dehumanizovana, obavijana gomilama lažnih informacija i poluinformacija, a u javnost je poslata je i poruka opšte nebezbednosti dece i navodne upletenosti institucija u nestanak dece u našem društvu”, ističe se u žalbi i navodi da su prekršene brojne tačke Kodeksa iz poglavlja: Istinitost izveštavanja, Odgovornost novinara, Odnos prema izvorima informisanja i Poštovanje privatnosti.

Redakcija portala “Republika.rs” nije odgovorila na žalbu.

Po mišljenju članova Komisije za žalbe, svim tekstovima na koje je podneta žalba prekršene su brojne odredbe Kodeksa novinara Srbije. Portal je, po oceni Komisije, o ovom slučaju izveštavao neodgovorno, senzacionalistički, bez dužne profesionalne pažnje i poštovanja elementarnih etičkih pravila profesije.

U tekstovima se iznose najrazličitije spekulacije, bez ikakvih dokaza i relevantnih izvora, jezivi scenariji doslovno samo na osnovu toga šta se priča u selu, nagađa se o tome šta se sa devojčicom, odnosno njenim telom, dogodilo i ko je za to odgovoran. Iznose se insinuacije, pa i direktne optužbe na račun majke, na primer citiranjem majke osumnjičenog za ubistvo. Ovakvim izveštavanjem prekršene su odredbe iz poglavlja Istinitost izveštavanja, koje se odnose na nerazlikovanje činjenica od pretpostavki i nagađanja i zabranu objavljivanja neosnovanih optužbi, kleveta i glasina.

Tekstovima su, međutim, prekršene pre svega tačke 4 i 5 poglavlja IV, koje se odnose na zabranu objavljivanja uznemirujućih sadržaja, koji imaju štetan uticaj na decu, kao i na

obavezu poštovanja dostojanstva dece i žrtava zločina. Prenošanjem navodnih iskaza osumnjičenih za ubistvo devojčice i nagađanja komšija koji sadrže mučne, jezive i veoma uznemirujuće detalje, portal, ne samo da nije pokazao nikav pijetet prema žrtvi, niti saosećanje sa njenom porodicom, već je dodatno uznemirio čitavu javnost.

Za objavljivanje ovakvih tekstova, po oceni Komisije, nije postojao nikakav javni interes, a posebno zabrinjava i to što je portal spreman da veoma uznemirujuće „informacije“ iznosi bez obzira što ne postoji nikakva potvrda da je bilo šta od toga tačno.

Osim ovoga, gotovo svim tekstovima je prekršeno pravo na privatnost, dostojanstvo i integritet ljudi o kojima se piše, kao i druge dve tačke poglavlja Poštovanje privatnosti, koje se odnose na obavezu novinara i urednika da naročito izbegavaju spekulacije i prenošenje nedovoljno proverljivih stavova u izveštavanjima o tragedijama u kojima ima stradalih ili su teško pogođeni interei građana, kao i da su novinari dužni da o događajima koji uključuju lični bol i šok svoja pitanja prilagode tako da odražavaju duh saosećanja i diskrecije.

Dodatno, tekstom „DEVOJČICA SE OTIMALA I VIKALA: Novi detalji u vezi snimka iz Beča za koji se sumnja da je na njemu DANKA - ŽENE JE ZVALE, ONA SE NIJE ODAZIVALA!”, prekršena je smernica za tačku 1 poglavlja II, jer ničega od onoga što piše u naslovu nema u tekstu.

Beograd, 25.4.2024.

Predsedavajuća

Jelena Petković